

Za Lovci mamutů do Národního muzea

Přelom let 2006 a 2007 se v Národním muzeu nesl ve znamení jedné z nejúspěšnějších výstav věnovaných archeologii. Byli jím Lovci mamutů, jedno z mála archeologických témat, které je díky školní výuce a povinné literatuře široce zpopularizované.

To ale sebou přináší nemalé problémy. Dnešní společnost Lovce mamutů stále vnímá prismatem úspěšné knihy Eduarda Štorcha napsané již před sto lety. Gravettské lovce tak stále většina současníků vidí jako primitivní „skoro“ lidi, kteří neumějí pomalu ani mluvit. Za sto let archeologického výzkumu se díky novým poznatkům podařilo notně posunout poznání složitosti tehdejší společnosti. Dnes již nikdo z odborníků nepochybuje o schopnostech lidí a komplexnosti gravettské společnosti. Na populární úrovni však existoval obrovský dluh. Ten se snad podařilo částečně zaplnit jednak výstavou samotnou, jednak

stejnomenou populární knihou. Celý autorský kolektiv (za všechny zmíním B. Kreibichovou, P. Velemínského, E. Vlčka, P. Pokorného a M. Nývltovou Fišákovou, autora rekonstrukčních maleb L. Baláka, zvukaře P. Horkého, grafika P. Beneše a architekty M. Čejku a K. Lapku) se pokusil se všemi zažitými omyly a mýty vyrovnat a představit komplexní společnost gravettských lovců na úrovni současných vědeckých poznatků.

Za celou dobu trvání výstavu navštívilo přes 600 000 lidí, takže se zařadila mezi vůbec nejúspěšnější v novodobé historii Národního muzea. Největší dopad měla výstava na generaci školních dětí. Snad si tak současná generace školáků díky jedné hodině strávené v muzeu odnesla jiný pohled na lovce mamutů, než zná ze školních lavic, potažmo ze čtení Štorchových Lovců mamutů.

A co výstavu tvořilo? Vstupní sál byl věnován umění a duchovnímu světu lidí gravet-

tienu a představoval největší skvosty paleolitického umění naší země. Hned proti vchodu návštěvník našel jeden z nejzávažnějších exponátů – Věstonickou Venuši. Vedle ní se v sále skrývaly i Předmostecká Venuše, soška mamuta z Předmostí a hlavně figurka muže – loutka z Brna spolu s dalšími předměty z výbavy hrobu šamana Brno II. V centru sálu bylo vystaveno mnoho dalších méně známých uměleckých předmětů z Předmostí a Dolních Věstonic. Druhá trezorová vitrína obsahovala modelované hliněné figurky zvířecích hlav z Dolních Věstonic, které byly na konci výstavy nahrazeny opravdovým unikátem – „mapou“ z Pavlova spolu s mamutem a lvicí ze stejné lokality. Všechny tyto unikáty byly pohromadě vystaveny vůbec poprvé. Předměty byly zapůjčeny jak z Moravského zemského muzea v Brně, tak z brněnského Archeologického ústavu.

Druhému sálu věnovanému přírodnímu prostředí dominovaly dva exponáty. Prvním

a patrně návštěvnícky nejatraktivnějším byla replika mamuta. Druhý hlavní exponát zapůjčilo Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Jednalo se o kostru mamuta nalezenou na konci 19. století v Morávkově cihelně ve Svobodných Dvorech spolu s několika gravettskými artefakty. Tedy místo možného úlovku mamuta.

Třetí sál byl věnován běžnému životu na sídlišti a antropologii Lovců mamutů. Zde vědovala rekonstrukce paleolitického sídliště se dvěma replikami chýší, ohništěm a figurínami lidí (muž štípající pazourek a žena odpočívající ve stanu). Rekonstrukce provedla katedra praktické a experimentální archeologie FHS Univerzity v Hradci Králové. Artefakty a textové panely představovaly všechny známé gravettské technologie od zpracování kamene, přes opracování kostí až po zpracování keramiky a tkanin.

Za autorský kolektiv Petr ŠÍDA, foto M. FROUS

